

آینده ۶۵ درصد از مردم به صندوق بیمه کارگران گره خورده است

تامین اجتماعی در برزخ رویکرد دولت آینده

نسرین هزاره مقدم

از زمان تاسیس سازمان تامین اجتماعی در سال ۱۳۵۴، دولت‌های مختلفی با ایدئولوژی‌ها و رویکردهای متعددی بر سر کار آمده‌اند؛ دولت زمان جنگ که در اوج بحران، از منابع سازمان برداشت کرد اما اقدام به جایگزینی منابع برداشته کرد تا دولت احمدی‌نژاد که تامین اجتماعی را حیاط خلوت نزدیکان دولت می‌دانست و بانفاندن فردی سیاسی - امنیتی بر جایگاه مدیریت این سازمان و انحلال شورای عالی تامین اجتماعی، راه را برای از بین رفتن سرمایه‌های بین‌النسلی کارگران هموار کرد. تردیدی نیست که این سازمان، تاریخ پر فراز و نشیبی پشت سر گذاشته، بحران‌های عجیب و غریبی را تجربه کرده و امروز در آستانه قرن جدید و آمدن دولتی جدید بر سر کار، وضعیت به غایت متزلزلی دارد. سازمانی که حیات حدود ۴۶ میلیون نفر از جمعیت کشور به ایستادگی و سر پا بودن آن بستگی دارد، در زمینه‌های متعدد با چالش و تزلزل روبرو است و مساله اصلی این است که دولت بعدی قرار است چه نوع بر خوردهی با این سازمان بین‌النسلی داشته باشد چون نوع برخورد و تعامل دولت بعدی با سازمان تامین اجتماعی مهم است و در این میان چند چالش یادفغده محوری مطرح است: نحوه پرداخت بدهی‌های

دولت، نحوه مدیریت و اداره سازمان و چگونگی تعامل با بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران از منظر بهبود معیشت و توجه به رفاه جامعه هدف. **بدهی‌های دولت** **و نحوه پرداخت آنها** در ارتباط با بدهی‌های دولت به سازمان، چند مساله مطرح است؛ میزان بدهی‌ها، نحوه محاسبه و حسابرسی این بدهی‌ها و در نهایت، زمان پرداخت و نحوه پرداخت. بر سر محاسبه بدهی‌های دولت به تامین اجتماعی، تضاد بسیاری وجود دارد. زمانی که فعالان کارگری معتقد بودند بدهی دولت به سازمان حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است یعنی در زمان تدوین لایحه بودجه ۹۹، دولت به طور مشخص سازمان بر نامه بودجه، فقط ۱۶۰ هزار میلیارد تومان از این بدهی را قبول داشتند و امروز که به گفته «حسن صادقی» رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری «میزان بدهی دولت به تامین اجتماعی حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان است و تا پایان سال این رقم به ۴۵۰ هزار میلیارد تومان هم می‌رسد» نگرانی اینجاست که دولت بعدی، چقدر از این بدهی رابه رسمیت می‌شناسد و کسی که قرار است بر مسند ریاست سازمان بر نامه بودجه دولت سیزدهم بنشیند، ۴۰۰ هزار میلیارد تومان ادعایی فعالان کارگری و دغدغه‌مندان سازمان را به رسمیت خواهد شناخت یا خیر؟

دولت دوازدهم در سال آخر صدارت خود، دست به تدوین لایحه دائمی شدن همسان سازی حقوق بازنشستگان زده که سهم تامین اجتماعی و بیمه‌شدگان آن از این لایحه، فقط ماده دو است. ماده دو این لایحه می‌گوید دولت باید در حسابرسی شده «خود را به سازمان راطرف مدت پنج سال کامل بپردازد؛ البته دولتی دست به تدوین این لایحه زده و برای دولت بعدی تکلیف تعیین کرده که خود به تکلیف روشن بر نامه ششم توسعه پایبند نبوده است. در بر نامه ششم، دولت موظف شده کل بدهی خود به تامین اجتماعی را تا پایان بر نامه یعنی تا پایان سال ۱۴۰۰ تسویه نشده بلکه روز بروز انباشته‌تر هم شده و نه بدهی جاری که سالانه بیش از ۲۵ هزار میلیارد تومان است. مساله اینجاست که اگر لایحه دائمی شدن به مجلس ارسال شود (هنوز دولت در فرستادن آن تامل می‌کند) و در مجلس به تصویب برسد، آیا دولت بعدی حاضر خواهد شد بدهی بیش از ۴۰۰ هزار میلیارد تومانی را بپذیرد و نسبت به پرداخت آن اقدام کند؟ این در حالی است که در محاسبه مبلغ قابل پرداخت، چالش دیگری هم وجود دارد که «علی دهقان کیا» رئیس کانون بازنشستگان کارگری

بدهی‌ها هم مهم است. در مرداد سال ۹۹، دولت سهام چندین شرکت را در ازای ۳۲ هزار میلیارد تومان از بدهی خود به تامین اجتماعی واگذار کرد؛ سهام شرکت‌هایی که برخی از آنها مانند هیپکو، مشکل دار و در آستانه ورشکستگی بودند و به گفته «اکبر شوکت» عضو کارگری هیات امنای سازمان تامین اجتماعی، بیشتر بار خاطر شدند تا یار شاطر! او تأکید دارد: نحوه پرداخت بسیار مهم است. اگر پول نقد نمی‌دهند لاقول سهام شرکت‌های زیر مجموعه هلدینگ‌های سودآور مانند پتروشیمی‌ها یا منطقه آزاد مکران را به سازمان بدهند نه سهام شرکت‌های در آستانه ورشکستگی! در مجموع، اینکه دولت بعدی چه رویکردی در قبال بدهی‌های خود به سازمان در پیش خواهد گرفت، مساله بسیار مهمی است و جالب اینکه هیچ‌یک از کاندیداهای ریاست جمهوری ۱۴۰۰، در مناظره‌های انتخاباتی و در طرح و بر نامه‌های خود، به موضوع به این مهمی که حیات ممت ۴۶ میلیون نفر از جمعیت کشور به آن گره خورده، اصلاً ورود نکردند. **نحوه مدیریت سازمان** «سازمان باید مانند سابق، شورایی اداره شود». این، یکی از مهم‌ترین مطالبات جمعی کارگران است. سازمانی که با حق بیمه‌های کارگران شکل گرفته و سال‌هاست از این طبقه تغذیه کرده، چرا باید دولتی اداره شود و چرا باید تبدیل به یک اداره زیر مجموعه طویل و عریض دولت شود؟ احیای شورای عالی تامین اجتماعی، گامی مثبت است اما به معنای رسیدن به مقصد نیست. پس از احیای ساختار شورایی برای اداره سازمان، آنچه اهمیت بسیار دارد وزن جامعه بیمه‌شدگان در این نهاد شورایی است. اگر قرار باشد مثل شورای عالی کار، در شورای عالی تامین اجتماعی نیز نمایندگان کارگران و بیمه‌شدگان در اقلیت باشند، باز هم دولت دست بالا خواهند داشت و عهده‌دار تصمیم‌گیری خواهند بود. بنابراین تامین اجتماعی باید به دست کسانی اداره شود که خودشان پول روی می‌گذارند و بازنشسته این نهاد را بنا کرده‌اند. سازمان متعلق به کارگران و بازنشستگان است و باید به دست همین‌ها اداره شود.

هیچ‌یک از کاندیداهای ریاست جمهوری ۱۴۰۰، در مناظره‌های انتخاباتی و در طرح و بر نامه‌های خود، به موضوع سازمان تامین اجتماعی که حیات ۴۶ میلیون نفر از جمعیت کشور به آن گره خورده، ورود نکردند. تنها هیچ‌یک از کاندیداهای ریاست جمهوری در ارتباط با احیای ساختار شورایی سازمان چیزی نگفتند، بلکه این نگرانی هست که در دولت بعدی، همین استقلال نیم‌بند سازمان نیز برای و نظر دست‌راستی‌ها از میان برداشته شود. چندی پیش در طرح «بنای ایران» اتاق بازرگانی، پیشنهاد داده‌اند سازمان تامین اجتماعی در یکی از معاونت‌های ریاست جمهوری ادغام شود! **تعامل با بیمه‌شدگان کم‌درآمد** دغدغه بعدی، نحوه تعامل دولت به عنوان حافظ منافع همه مردم در قبال کارگران و بازنشستگان است. آیا دولتی که هر سال از بیت‌المال و دارایی‌های عمومی بودجه می‌دهد تا همسان‌سازی برای بازنشستگان زیرمجموعه خودش اجرایی شود، برای بازنشستگان تامین اجتماعی (بیش از ۶۵ درصد مستمری‌بگیران کشور) چنین کاری خواهد کرد؟ در لایحه دائمی شدن همسان‌سازی که توسط دولت دوازدهم طراحی شده، چنین اقدامی پیش‌بینی نشده اما ای‌مجلس در اصلاح لایحه، دولت را مکلف به انجام تعهدات در قبال بازنشستگان کارگری خواهد کرد و آیا دولت سیزدهم خود را قائل به رعایت عدالت در حق مستمری‌بگیران و بازنشستگان کشور خواهد دانست؟ مساله بعدی این است که چقدر حق مشارکت طبقه کارگر در تعیین معادلات معیشتی، توسط دولت سیزدهم به رسمیت شناخته خواهد شد و آیا باز هم در مذاکرات مزدی شورای عالی کار که تنها مرجع تعیین همیشه کارگران شاغل و بازنشسته است، دولت کنار کارفرمایان می‌ایستد و کارگران را به حاشیه هدایت می‌کند؟

اخبار کارگری

مابه‌التفاوت مستمری فروردین، تیرماه پرداخت می‌شود

رئیس کانون بازنشستگان تامین اجتماعی تهران از وعده سازمان تامین اجتماعی برای پرداخت مابه‌التفاوت مستمری فروردین سایر سطوح در تیرماه خبر داد. علی دهقان کیسار در گفت‌وگو با ایلنا گفت: پرداخت مابه‌التفاوت فروردین سایر سطوح، چیزی حدود ۱۴۰۰ میلیارد تومان نیاز دارد و قول دادند این اعتبار به زودی فراهم و در تیرماه پرداخت انجام می‌شود. در ارتباط با افزایش مبلغ وام بازنشستگان هم گفت: وام ضروری بازنشستگان کارگری از پنج میلیون تومان به هفت میلیون تومان افزایش یافته و همه مجوزهای آن نیز صادر شده است. قرار است وام هفت میلیون تومانی از تیرماه پرداخت شود و اگر مشکلی نباشد، ثبت‌نام آن از ابتدای تیرماه آغاز خواهد شد. به گفته دهقان کیسار، سهمیه این وام محدود است و طبعاً همه بازنشستگان و مستمری‌بگیران نمی‌توانند از آن بهره‌مند شوند اما مضمون آن واجد شرایط از تیرماه هفت میلیون تومان وام خواهند گرفت.

یک کارشناس حوزه کار: افراد با کار مشابه، دستمزد متفاوت بگیرند به اعتقاد یک کارشناس حوزه کار، قرار دادهای کار در کشور باید اصلاح شود تا افراد با کار مشابه، حقوق دستمزد و مزایای متفاوت دریافت نکنند. حمید حاج اسماعیلی در گفت‌وگو با ایسنا گفت: نیروهای کار کشور عمدتاً تابع قانون خدمات کشوری یا قانون کار هستند و به تبع آن قوانین خاص را هم در کشور داریم ولی متأسفانه دیده می‌شود که افراد با کار مشابه دستمزد و مزایای متفاوتی را دریافت می‌کنند در حالی که این مساله مصداق اجحاف و تبعیض و ظلم به نیروی کار کشور است. وی تأکید کرد که این مساله باید مورد اصلاح و بازنگری قرار گیرد. افزود: شاید این کار در دولت آینده در ابتدای اولویت نباشد ولی ما باید در مسائل اقتصاد کلان کشور ترگوشایی کنیم چرا که این مساله اکنون به یک مانع جدی در مسیر اقتصاد کشور تبدیل شده است. این کارشناس حوزه کار با اشاره به تغییر جهت‌گیری‌های اقتصادی کشور اظهار کرد: اگر تحولات لازم در اقتصاد کلان به وجود آید و تغییر رویکرد از بخش اقتصاد دولتی به بخش اقتصاد خصوصی و از بخش اقتصاد خدماتی به بخش اقتصاد تولیدی را شاهد باشیم، می‌تواند جهت‌های کشور را در حوزه اقتصاد دچار تغییر کند و ما این نوید را داشته باشیم که به تناسب آن بتوانیم قوانین موجود را اصلاح کنیم و شرایط را برای همه نیروهای کار اعمال کنیم و کارمند و کارگر بهبود بخشیم. به گفته حاج اسماعیلی، در بحث اصلاح قراردادها می‌تواند اتفاقات و گشایش‌هایی صورت بگیرد به شرطی که با برنامه‌ها و تدوین اجرائی و میدانی کشور شوی و به سمت این کار حرکت کنیم.

کارگران شهرداری رودبار، پنج‌ماه حقوق معوقه دارند

حدود ۶۰ کارگر مجموعه شهرداری رودبار در استان گیلان خواستار پرداخت مطالبات معوقه پنج‌ماهه خود شدند. جمعی از این کارگران در گفت‌وگو با ایلنا گفتند: در این اوضاع اقتصادی و به رغم تهدید کرونا، حقوق ما که تحت مسئولیت یک پیمانکار فعالیت داریم به تأخیر افتاده و مجبوریم بدون دریافت حقوق کار کنیم. این کارگران که از آذر ماه سال گذشته حقوق خود را از کارفرما کامل دریافت نکرده‌اند، گفتند: باید برای دریافت معوقات مزدی خود دوندگی کنیم. کارفرما ادعا می‌کند منابع مالی ندارد و نهادهای بالادستی همانند شهرداری و شورای شهر نیز هیچ نظارتی بر اوضاع ندارد و به فکر پرداخت مطالبات مزدی کارگران نیستند. به ادعای این کارگران، شهرداری رودبار بخشی از مطالبات معوقه پنج‌ماهه کارگران را در دو مرحله یک‌بار آذر ماه ۹۹ و مبلغ یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان و یک بار در خرداد ماه سال ۱۴۰۰ به مبلغ ۵ میلیون تومان به صورت علی‌الحساب واریز کرده است.

مرگ یک کارگر بر اثر گاز گرفتگی روز سه‌شنبه، گاز گرفتگی باعث مرگ یک کارگر موقتی در عمق ۱۰ متری چاهی واقع در خیابان زینبیه اصفهان شد. به گزارش ایلنا، حادثه زمانی رخ داد که کارگری حین حفر چاه فاضلاب در یک ساختمان در حال ساخت در خیابان زینبیه در اصفهان، ناگهان به دلیل گاز گرفتگی در عمق ۱۰ دچار حادثه شد.

اجتماعی است یعنی همه نباید مشمول این یارانه شوند و برای این به همین دلیل است که اسم آن را هدیه‌مندان‌سازی یارانه‌ها گذاشته‌اند اما اصلاً هدفمند نشد. بغزبان گفت: اگر ما ۶۰ میلیون مستحق دریافت یارانه داریم باید بگوییم که وای! یعنی ما نتوانستیم عدالت اجتماعی و درآمد کافی ایجاد کنیم و این فاجعه است. اگر ما به جایی برسیم که بگوییم ۲۰ میلیون نفر را شناسایی کردیم و به آنها یارانه بدهیم این درست است. اما در صحبت‌های کاندیدها خبری از حذف یارانه‌بگیرهای غیرنایب‌مند نیست. استاد دانشگاه شهید بهشتی در پاسخ به این سوال که آیا می‌توان فقر را طی ۴ سال

مواظب باشیم به جای فقر، فقیر را نابود نکنیم

هدیار استاد اقتصاد به کاندیداهای ریاست جمهوری:

استاد اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی گفت: اینکه بگوییم نرخ تورم را کاهش می‌دهیم یا اینکه بگوییم قیمت‌ها را کاهش خواهیم داد، فرق دارد. اگر مثلاً برای سال بعد نرخ تورم را ۱۵ درصد کاهش دهیم، خیلی جای خوشحالی ندارد بلکه هم باید جلوی افزایش قیمت را گرفت و هم قیمت‌ها را کاهش داد. به گزارش ایلنا، آلبرت بغزبان درباره وعده‌های اقتصادی کاندیداهای ریاست جمهوری و امکان عملیاتی شدن چنین وعده‌هایی گفت: این وعده‌ها کلیشه‌ای است و ماهر دوره آنها را از کاندیدای مختلف می‌شنویم. اینها مواردی است که برای قشر ضعیف و کم‌درآمد جامعه اهمیت دارد برای همین کاندیدها سراغ این وعده‌ها رفته‌اند اما اینکه اینها چقدر عملیاتی می‌شوند، جای بحث دارد. وی ادامه داد: در مناظره‌ها و اعلام برنامه‌های کاندیدها ندیدیم که حتی یک نفر از کاهش قیمت‌ها صحبت کند. البته وعده‌هایی که داده شده امکان تحقق دارد اما چنین اقداماتی تورم‌زاست. همین که از زانی شود و تورم صفر شود، مسائل به تدریج حل می‌شود. یکی از این کاندیداهای می‌گوید «از دواج از شما مسکن از ما» خب بدون اینکه برنامه‌ای برای کاهش قیمت مسکن داشته باشیم، نمی‌توان چنین حرفی زد. بغزبان با انتقاد به افرادی که مخالف قیمت‌گذاری دستوری دولت هستند، گفت: قیمت‌گذاری دستوری یعنی دولت قیمت برخی چیزها مثل سیمان، فولاد و امثال آن را پایین نگه می‌دارد و گروهی از این می‌نالند که چرا دولت قیمت‌ها را با دست‌ورز پایین نگه داشته است. اینها می‌خواهند قیمت‌ها افزایش پیدا کند و می‌گویند بهانه کمبود تولید و به صرفه نبودن تولید همین قیمت‌گذاری دستوری است ولی باید بدانیم که در شرایط فعلی در اقتصاد که رانت و انحصار وجود دارد و اراده برای مبارزه با فساد و رانت کم است، مسلماً دولت‌ها باید در اقتصاد دخالت کنند تا نگذارند سوءاستفاده صورت گیرد. در غیر این صورت هر کار کردن اقتصاد و اینکه نام آن را خروج از قیمت‌گذاری دستوری بگذاریم همانا و افزایش قیمت‌ها همان. وی با تأکید بر اینکه قیمت‌ها باید کنترل